

Andrea Brochmanns tale om kvinders valgret

Taler

Andrea Johanne Marie
Brochmann
Kvindesagsforkæmper

Dato

31. januar 1908

Omstændigheder

Møde i Dansk Kvindesamfund.

Der er sket en Del, siden vi sidst var samlede til Møde her. Vi har faaet en Lov, hvorefter »de frie Fattiggasser« i Landet er gaaet over til at hedde »de kommunale Hjælpekasser«, og hvor Valgretten og Valgbarheden til disse Kassers Bestyrelse er udvidet til Kvinder og Tyende, som er fyldt 25 Aar, og disse gaar da for første Gang til Valg i Marts 1908 Landet over, undtagen i København, hvor vi ikke har en saadan Hjælpekasse endnu; her træder Understøttelses - Foreningen i Hjælpekassens Sted. Endvidere er man ved i Rigsdagen at slutte et Valgretsforlig, som, hvis dette gennemføres, vil give Kvinder og Tyende Stemmeret, naar de er fyldt 25 Aar og har svaret direkte Skat; for Københavns Vedkommende af mindst 800 Kroners Indtægt, hvilket bliver 5 Kroner om Aaret i Skat. En vældig Agitation drives overalt fra de forskellige Partiers Side for at faa Kvinderne med og for at vinde disse. Men ogsaa Kvinderne selv arbejder energisk. Arbejderkvinderne danner socialdemokratiske Valgretsforeninger, og som de gennem Fagforeningerne har søgt at hæve deres Arbejdsløn, saa Indtægterne kunde blive til at sætte sig i Skat efter, saa arbejder de nu paa at modne Kvinderne til at bruge deres Stemmeret paa rette Maade. Og at Kvinderne vil være lige saa ivrige i deres Agitationsarbejde som Mænd, tvivler jeg ikke om. Jeg har Erfaring herfor og skal eksempelvis nævne Syerskernes faglige Agitation; der var Hundreder, som var sløje og ligegyldige for deres Fagforening, og Bestyrelsen vedtog at iværksætte en kraftig Agitation og opfordre Medlemmerne til at være behjælpelig; straks var vi sikker paa at blive 20 eller flere Kvinder, som meldte sig. Byen blev delt i Distrikter, hver fik sit. Huse og Forretninger gennemsøgtes, om Aftenen aflagdes Rapport paa Kontoret, et stort, uegennyttigt Arbejde blev udført af disse Agitatorer, og dem kan vi takke for, at vi nu staar med en stærk

Organisation af 1100 kvindelige Herreskrædere.

Eller som til Rigsdagsvalgene for 2 Aar siden; jeg var med i Ebeltoftkredsen, denne idylliske, afsides Egn, som næsten ingen skænker en Tanke, og hvor man mindst tænker paa politisk Røre; det var en Fornøjelse, som Kvinderne var med der. De fulgte Møderne med levende Interesse. Ja paa selve Valgdagen blev der en lille Meningsforskel mellem en Mand og Hustru om at tage hjem fra Byen til Forpagterboligen; den ene Part vilde absolut blive og se Valgresultatet, inden de tog hjem, og det var Hustruen. Og nu, da jeg 8 Dage før Juleaften var til Møde i Ebeltoft i Anledning af Hjælpekasse valget, var der samlet ca. 150 Mennesker, hovedsagelig Kvinder; det viser den vaagnende Klassefølelse blandt Kvinderne.

Naar vi nu faar den kommunale Valgret, og vi paa dette Punkt stilles lige med Mænd, da har vi det Maal at arbejde for at faa den politiske Valgret, og det synes mig umuligt, at en Regering, der vil indrømme os kommunal Ligestilling, kan nægte os politisk Valgret og paa dette Punkt stille os i Række med Sindssyge og Idioter. Har vi Forstand paa Skolevæsen, Fattigpleje, Hospitalsforhold o. s. v., da har vi vel ogsaa Forstand paa og kunde ønske at udtale os om en retfærdig Toldlov, om Børne- og Hjemmearbejdets Afskaffelse, om retfærdige Ægteskabslove, gode Alderdomslove, om Krigens, Militarismens Afskaffelse, om gode, sunde Børnehjem. Derfor maa vi arbejde med al vor Energi for at naa den politiske Valgret; forhaabentlig bliver vi ikke nødt til at gaa saa voldsomt til Værks som de engelske Kvinder, hvilke vi iøvrigt beundrer. Vi maa i fuldeste Maal benytte os af den Ret, vi har i Modsætning til de tyske Kvinder, at samle os i politiske Foreninger og gennem disse kræve vor Ret. 16 kvindelige socialdemokratiske Foreninger afholdt Møde i Søndags, hvor over 1000 Kvinder vedtog en Resolution med en indtrængende Opfordring til Regering og Rigsdag om at fremme det af Socialdemokratiet i indeværende Rigsdagssamling forelagte Grundlovsforslag, hvorved den politiske Valgret udvides til alle hæderlige voksne Kvinder og Mænd, og Mødet i Aften bør gøre noget lignende. Vi Kvinder bør støtte det Parti, der gaar i Ilden med Forslag til Gunst for os. Ved den internationale Kongres som Kvinderne havde her i 1906, var der en ivrig lille Russerinde som udtalte, at det blev ved Proletariatets Hjælp, vi vilde naa frem til social Ligestilling. Jeg tror hun faar Ret, men hvem det end bliver, saa bør vi Kvinder være paa deres Side, der arbejder for vor Sag.

Kilde

“Kvinden og samfundet” nr. 5, 1908, s. 55-56, Kvinfos kvindearkiv.

Kildetype

Dokumentation i avis, magasin e.l.

Tags

Foredrag, Kvindebevægelsen

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/andrea-brochmanns-tale-om-kvinders-valgret>